

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ
Інститут економіки та менеджменту

Кафедра менеджменту та адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор інституту економіки та менеджменту

 Дзьоба О.Г.
(підпис)
« 16 / 09 » 2020 року

ЕКОЛОГІЧНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА

Другий (магістерський) рівень
(рівень вищої освіти)

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва)

спеціальність 073 Менеджмент

спеціалізація _____
(назва)

вид дисципліни вибіркова
обов'язкова / вибіркова

Івано-Франківськ-2020

ЗОНИС НАЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Результати роботи на виконання дисципліни «Екологічний менеджмент»

Робоча програма дисципліни «Екологічний менеджмент» для студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою на здобуття ступеня магістра за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Розробник:

Доц. кафедри менеджменту і адміністрування

Л.С.Тараєвська

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри менеджменту і адміністрування

Протокол від « » 2020 року №

Завідувач кафедри менеджменту і адміністрування

А.С.Полянська

Гарант освітньої програми

І.М.Станьковська

Назва дисципліни	Додаток	Зачислено	Зачислено	Додаток	Зачислено
(дисципліна)					
Кількість кредитів ЕКП	1	3	3	3	3
Кількість модулів	1	1	1	1	1
Аудиторні заняття, год. у т.ч.	32	32	32	32	32
лекційні заняття	16	16	16	16	16
семінарські заняття					
практичні заняття	16	16	16	16	16
лабораторні заняття					
Самостійна робота, год. у т.ч.	38	38	38	38	38
дисциплінарна робота	3	3	3	3	3
включеної в контрольні					
роботи (опрацювання літератури, графічних)					
опрацювання матеріалу, включеного до самостійної роботи	35	35	35	35	35
опрацювання матеріалу, включеного до самостійної роботи	20	20	20	20	20
опрацювання матеріалу, включеного до самостійної роботи					
підготовка до практичних занять як контрольних, так і до лабораторних робіт	28	28	28	28	28
підготовка до есеїв					
Форми семестрового контролю	заст.			заст.	

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Ресурс годин на вивчення дисципліни «Екологічний менеджмент» згідно з чинним РНП, розподіл по семестрах і видах навчальної роботи для різних форм навчання характеризує таблиця 1.

Таблиця 1 – Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни «Екологічний менеджмент»

Найменування показників	Всього		Розподіл по семестрах			
			Семестр 1		Семестр 2	
	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)	Денна форма навчання (ДФН)	Заочна (дистанційна) форма навчання (ЗФН)
Кількість кредитів ECTS	3	3			3	3
Кількість модулів	1	1			1	1
Загальний обсяг часу, год	90	90			90	90
Аудиторні заняття, год, у т.ч.:	32	10			32	10
лекційні заняття	16	4			16	4
семінарські заняття						
практичні заняття	16	6			16	4
лабораторні заняття						
Самостійна робота, год, у т.ч.	58	80			58	80
виконання курсової роботи						
виконання контрольних (розрахунково-графічних) робіт						
опрацювання матеріалу, викладеного на лекціях	10	20			10	20
опрацювання матеріалу, винесеного на самостійне вивчення	20	30			20	30
підготовка до практичних занять та контрольних заходів	28	30			28	30
підготовка звітів з лабораторних робіт						
підготовка до екзамену						
Форма семестрового контролю	залік				залік	

2 МЕТА ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Для удосконалення організації управління природокористуванням на рівні підприємства має бути сформована принципово нова система екологічного менеджменту. Головною метою якої є забезпечення мінімальних екологічних витрат підприємства за даного обсягу і існуючого технічного рівня розвитку виробництва. Сучасний екологічний менеджмент – це свого роду капіталовкладення, зорієнтоване у тому числі і на завоювання ринку. Підприємства повинні працювати так, щоб розуміти свою відповідальність за стан навколишнього середовища.

Метою вивчення дисципліни є опанування теоретичних основ екологічного менеджменту і набуття практичних навиків з його проведення. Кожне суспільство формує соціальне замовлення щодо підготовки фахівців, які відповідають вимогам не лише сьогодення, але й орієнтовані на перспективу.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен демонструвати такі **результати навчання** через знання, уміння та навички, а саме:

- орієнтуватися в основних категоріях екологічного менеджменту;
- оцінювати досліджуване підприємство як об'єкт еколого-економічної системи;
- здійснити оцінку екологічної сталості промислового підприємства;
- аналізувати життєвий цикл окремого продукту та його екологічне маркування.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів **компетентностей, передбачених відповідним стандартом вищої освіти України: загальних:**

- ЗК4 Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- ЗК5 Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- ЗК6.Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

фахових:

- СК4 Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;
- СК7 Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;

Результати навчання дисципліни **деталізують такі програмні результати навчання, передбачені відповідним стандартом вищої освіти України:**

- ПРН 4 Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;
- ПРН 6 Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність
- ПРН 7 Організувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті

3 ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

3.1 Тематичний план лекційних занять

Тематичний план лекційних занять дисципліни “Екологічний менеджмент” характеризує таблиця 2.

Таблиця 2 – Тематичний план лекційних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем (Т) та їх зміст	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Теоретичні основи екологічного менеджменту та практичний механізм їх використання	16	4		
ЗМ1	Екологічний менеджмент і його сутність	4	1	2,3,4,5	2.1 1.1
Т 1.1	Екоменеджмент – суть, основні поняття та функції. Історія розвитку екологічного менеджменту. Стан екологічного менеджменту в Україні та міжнародний підхід до нього.				
ЗМ 2	Особливості екологічної політики України	6	1	3,4,5	4.2 4.3
Т 2.1	Формування механізмів природокористування в ринковій економіці. Види і принципи екологічної політики. Екологічна оцінка господарських рішень.				
ЗМ3	Система екологічного менеджменту як інструмент екологічного менеджменту	2	1	2,3,4,5	3.1 4.5
Т 3.1	Стадії екологічного менеджменту на підприємстві. Принципи та елементи системи екологічного менеджменту. Переваги впровадження системи екологічного менеджменту.				
ЗМ4	Інструменти екологічного менеджменту	4	1	3,4,5,6	5.2 6.3
Т 4.1	Оцінка життєвого циклу продукції як інструмент екоменеджменту. Екологічне маркування продукції. Екомаркетинг.				

Всього: 16

Модулів 1. Змістових модулів 4

3.2 Теми практичних занять

Теми практичних занять дисципліни “Екологічний менеджмент» наведено у таблиці 3.

Таблиця 3 – Теми практичних занять

Шифр	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), тем практичних занять	Обсяг годин		Література	
		ДФН	ЗФН	порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Теоретичні основи екологічного менеджменту та практичний механізм їх використання	16	8		
ЗМ1	Екологічний менеджмент і його сутність				
П 1.1	1. Поточний контроль знань 2. Обговорення ситуативних задач.	4	2	1,2,3,4,8,10	1
ЗМ2	Особливості екологічної політики України				
П 2.1	1. Поточний контроль знань (опитування). 2. Оцінка підприємства як об’єкту еколого-економічної системи. SWOT –аналіз	6	2	1,3,4,5,7,9	4
ЗМ3	Система екологічного менеджменту як інструмент екологічного менеджменту				
П 3.1	1. Поточний контроль знань (опитування). 2. Оцінка екологічної сталості промислових підприємств.	2	2	1,3,4,5,8,10,13	2
ЗМ4	Інструменти екологічного менеджменту				
П 4.1	1. Поточний контроль знань (тести) 2. Виконання ситуативних вправ.	4	1	1,4,5,8,10,13	7

3.3 Завдання для самостійної роботи студента

Перелік матеріалу, який виноситься на самостійне вивчення, наведено у таблиці 4.

Таблиця 4 – Матеріал, що виноситься на самостійне вивчення

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виноситься на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
М 1	Теоретичні основи екологічного менеджменту та практичний механізм їх використання	58		
ЗМ1	Екологічний менеджмент і його сутність	20	2, 3, 4,6,7,8	
Т 1.1	Екоменеджмент в країнах ЄС			
Т 1.2	Особливості впровадження екологічного менеджменту в Україні і світі			

Шифри	Назви модулів (М), змістових модулів (ЗМ), питання, що виносяться на самостійне вивчення	Обсяг годин	Література	
			порядковий номер	розділ, підрозділ
Т 1.3	Світові організації, які у своїй діяльності вивчають екологічні проблеми			
ЗМ2	Особливості екологічної політики України	18	1,3,4,5,8,9	
Т 2.1	Екологічна оцінка намічуваної діяльності як інструмент екополітики			
Т 2.2	Закони ринкових відносин. Ринкові і неринкові цінності			
Т 2.3	Регіональна та регіональна екополітика			
ЗМ3	Система екологічного менеджменту як інструмент екологічного менеджменту	10	2,3,4,5,8,9	
Т 3.1	Антропогенний і техногенний вплив на природне середовище			
Т 3.2	Менеджмент відходів			
Т 3.3	Екологічна оцінка і сталий розвиток			
ЗМ 4	Інструменти екологічного менеджменту	10	3,4,6,8,10	
Т 4.1	Життєвий цикл екологічної продукції			
Т 4.2	Формування політики корпоративного екологічного менеджменту			
Т 4.3	Формування ринку екологічних послуг			
Т 4.4	Екотовари і їх класифікація			

4 НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

4.1 Основна література

- 1 Галушкіна Т.П., Грановська Л.М. Екологічний менеджмент та аудит. Навчальний посібник К.: Видавничий дім «Кондор», 2019, 370 с.
- 2 Шлапак Н. С., Волошин В.С., Серкутан Т.В. Екологічний менеджмент : підручник. Маріуполь : ПДТУ, 2016. 205 с.
- 3 Семенов В.Ф., Михайлюк О.О. Екологічний менеджмент: Навч.посіб. Київ: Знання, 2016. 366 с.
- 4 Тараєвська Л.С., Ріщук Л.І. Екологічний менеджмент: навчальний посібник . Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2017. 106 с.

4.2 Додаткова література

- 5 Сельський В. Екологія і економіка природокористування: навчальний посібник. Івано – Франківськ: Видавництво Прикарпатського національного університету імені В.Стефаніка, 2010. 696 с.

- 5 Навчально-методичні рекомендації для самостійного вивчення курсу «Екологічний менеджмент». Навчально-науковий інститут післядипломної освіти НУБІП України. Київ: ННІ ПО НУБІП України, 2016. 69 с.

4.3 Інформаційні ресурси в Інтернеті

- 6 Екоменеджмент. Новини. URL: https://24tv.ua/ru/ukraina_tag1119?utm_source=seocopy33
- 7 Environmental Performance. URL: <http://sedac.ciesin.columbia.edu/data/set/epi-environmental-performanceindex-2016>
- 8 Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 26.06.91 № 1268-XII// ВВР України. 1991. №41. 547с. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
- 9 Переробка сміття в Україні. URL: https://24tv.ua/ru/pererabotka_musora_v_ukraine_i_es_kak_jekologicheskiju_katastr_ofu_perevesti_v_pribylnyj_biznes_n698786
- 10 УНІАН: Переробка ресурсів. URL:<https://ecology.unian.ua/trash/1181589-pererobka-vtorsirovini-groshi-zi-smitty.html>
- 11 Всеукраїнська екологічна ліга. URL: <http://www.ecoleague.net>
- 12 Екоклуб «Зелена хвиля». URL: <http://ecoclub.kiev.ua>
- 13 Екологічні новини. URL: <http://greenhome.com.ua>
- 14 Український екологічний портал. URL: <http://www.ecoport.org.ua>
- 15 Український екологічний портал. URL: www.ecoport.org.ua.

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

Оцінювання знань студентів проводиться за результатами комплексних контролів за модулем. Модульний контроль за кожним змістовим модулем передбачає контроль теоретичних знань і практичних навиків. Схему нарахування балів при оцінюванні знань студентів з дисципліни наведено в таблиці 5.

Таблиця 5 – Схеми нарахування балів у процесі оцінювання знань студентів з дисципліни “Екологічний менеджмент”

Види робіт, що контролюються	Максимальна кількість балів
Контроль засвоєння теоретичних знань модуля М1	40
Контроль засвоєння практичних навиків модуля М1	40
Контроль засвоєння самостійної роботи модуля М1	20
Усього	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Національна	Університетська (в балах)	ECTS	Визначення ECTS	Рекомендована система оцінювання згідно із наказом МОІНУ №48 від 23.01.2004р.
Відмінно	90-100	A	Відмінно - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100 (відмінно)
Добре	83-89	B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	75-89 (добре)
	75-82	C	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	
Задовільно	68-74	D	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	60-70 (задовільно)
	60-67	E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	
Незадовільно	35-59	FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік або скласти екзамен	35-59 (незадовільно із можливістю повторного складання екзамену)
	0-34	F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота	0-34 (незадовільно із обов'язковим повторним вивченням модуля)